

Development of Training to Enhance the Ability to Assist Individuals with Physical or Mobility Disabilities or Health for the Staff and Parents at a Special Education Center

Jassada Veangpol¹ Nattachai Jantachum² and Tipaporn Sujaree³

¹Doctor of Education Program (Educational Administration), Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

^{2,3}Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

¹E-mail: jsdwphon@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-0256-5541>

²E-mail: nattachai@rmu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4413-1806>

³E-mail: tipaporn.s012501@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0411-5174>

Received 15/10/2023

Revised 07/11/2023

Accepted 15/11/2023

Abstract

Background and Aims: Office of Special Education Administration regarding the development of efficiency in educational administration for people with disabilities and the disadvantaged, enhancing efficiency in providing educational services, and training for disabled and underprivileged people to continue their education at a higher level. The objectives of this research were 1) to study basic information, current conditions, and training needs, 2) to develop the training curriculum, 3) to Implement the training curriculum, and 4) to evaluate the training curriculum and proceed with it by using the research and development procedure.

Methodology: The research is divided into 4 phases. The sample group is 222 staff and parents at the Special Educational Center and is assigned. The target group is the information providers used in the seven expert seminars. The samples used in the trial course were 30 employees and parents. staff and parents at the center. Lastly, phase 4 is to evaluate the training curriculum. The tools are questionnaires, interviews, an assessment of conformity, a suitability, test, and a satisfaction questionnaire. Statistics in data analysis were percentage, mean, standard deviation, and One-Samples T-test.

Result: (1) The overall level of the current state of training to develop training to enhance the ability to assist individuals with physical and mobility disabilities or health for the staff and parents at the Special Educational Center was moderate. In addition, the overall need for training is at the highest level. (2) According to the result of developing a training curriculum, it is found that the training curriculum consisted of 6 components: 1) Principles of the

curriculum 2) Objectives of the curriculum 3) Contents of the curriculum 4) Training activities 5) Media and learning resources, and 6) measurement and evaluation. The overall outcome of the curriculum quality assurance was the highest level of consistency. Considering individually, the quality assurance and appropriateness are also at the highest levels. In addition, it is most suitable in all aspects. (3) According to the result of the training to develop a training curriculum, it shows that the post-test average score of the participants is 55.10 out of 60 representing 91.83 percent. With the criteria of 80 percent, it is found that the average score after training is significantly higher than the criteria of 80 percent at the .01 level. Additionally, the overall satisfactory score of the participants is at the highest level. Considering individually, the participants are satisfied with the training at the highest level in all aspects as well. (4) According to the evaluation results of the training Curriculum it presents that the experts' opinions are overall at a high level in all aspects. Sorted in descending order, it is the context evaluation, the input, the process, the result, and the product evaluation.

Conclusion: Research indicates that the curriculum provides the highest level of support for people with physical or mobility disabilities and is consistent and appropriate in all aspects of the curriculum. Trainees' abilities improved significantly and expert reviews were highly rated in both post-training course evaluations.

Keywords: Training Courses; Physical or Mobility Disabilities or Health; Special Education Center

การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ

เจษฎา เวียงพล¹ ญัฐชัย จันทชุม² และ ทิพาพร สุจารี³

¹นักศึกษาสาขาหลักสูตรและการเรียนการสอนคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม,

^{2,3}อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาสการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการให้บริการทางการศึกษา และการฝึกอบรมเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาสสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรมฯ 2) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ 3) ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯ และ 4) ประเมินหลักสูตรฝึกอบรมฯ

ระเบียบวิธีวิจัย: กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรและผู้ปกครองศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 222 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มเป้าหมาย เป็นผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้หลักสูตร คือ บุคลากรและผู้ปกครอง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสม แบบทดสอบ แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (One-Samples t-test)

ผลการศึกษา: (1) สภาพปัจจุบันการเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และความต้องการการเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบทั้งหมด 6 องค์ประกอบดังนี้ 1) หลักการของหลักสูตร 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3) เนื้อหาสาระ 4) กิจกรรมการฝึกอบรม 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล และหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นโดยรวมมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน (3) ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ที่พัฒนาขึ้น พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ หลังการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ย 55.10 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 91.83 และเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนทดสอบหลังการฝึกอบรมกับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้เข้ารับการฝึกอบรมฯ มีความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านอยู่ใน

ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นต่อการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เช่นกัน (4) ผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น พบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต โดยรวมทุกด้าน

สรุปผล: ผลวิจัยระบุว่าหลักสูตรเพิ่มความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความสอดคล้องและเหมาะสมในทุกด้านของหลักสูตร ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสามารถเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีคะแนนสูงและอยู่ในระดับมากทั้งด้านหลังการประเมินหลักสูตรฝึกอบรม

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรม; บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ; ศูนย์การศึกษาพิเศษ

บทนำ

การพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคลากรที่ ทรงคุณค่า และมีสมรรถนะในการทำงานสูง เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาองค์กร ดังนั้นทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐหรือภาคธุรกิจจึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรขององค์กรอย่างจริงจังเพื่อที่ตอบสนองความต้องการขององค์กร ในการเป็นองค์กรแห่งความสำเร็จ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีวิสัยทัศน์คือคนพิการและผู้ด้อยโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ ของแต่ละบุคคล ทั้งนี้เพื่อให้มีทักษะชีวิต สามารถพึ่งตนเองได้ อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขมีศักดิ์ศรี มีคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะคนพิการจะได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และ ได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดตามความเหมาะสมมีบทบาทอำนาจหน้าที่ รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลและประสานการจัดทำข้อเสนอ นโยบายและแผนการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและ ผู้ด้อยโอกาส ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาปฐมวัย นโยบาย ของรัฐที่เกี่ยวข้องรวมทั้ง ประเมินและรายงานผลการจัดการศึกษาพิเศษต่อคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาพิเศษ หรือ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงศึกษาธิการประสานงาน ส่งเสริมและดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส จัดระบบสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกรวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับ กองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาสส่งเสริม สนับสนุนและดำเนินการวิจัยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และการเรียนรู้ของคนพิการและผู้ด้อยโอกาสดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของ คณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาพิเศษปฏิบัติงานร่วมกัน หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรืองานที่ได้รับมอบหมาย (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. 2563)

ยุทธศาสตร์สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา เพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาสการเสริมสร้างประสิทธิภาพใน การให้บริการทางการศึกษา และการฝึกอบรม เพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาสสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สามารถประกอบอาชีพและ พึ่งตนเองได้ตาม ศักยภาพ การพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและ ผู้ด้อยโอกาส ให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องคนพิการและผู้ด้อยโอกาส สามารถบริหาร จัดการ บริหารหลักสูตร และวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การผลิต พัฒนากระจายสื่อเทคโนโลยี การศึกษาและสิ่ง อำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการให้ทั่วถึง เพียงพอและเหมาะสมตามความต้องการจำเป็นพิเศษ ของแต่ละ บุคคล การประสานเครือข่ายการทำงานระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งการระดม ทรัพยากรในการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาสโรงเรียนในสำนักบริหารงานการศึกษา พิเศษ เป็นสถานศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้ ประสบการณ์และให้การศึกษาแก่เยาวชน ที่มีความพิการหรือมี ความต้องการพิเศษทางการศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้เป็นพลเมืองดีของชาติและมีศักยภาพเพียงพอในการปรับตัว ให้อยู่ร่วมกับสังคม ได้อย่างมีความสุข มีบุคลากรทางการศึกษาเป็นตัวจักรสำคัญที่จะทำให้แผนงาน โครงการ และนโยบายของโรงเรียน สัมฤทธิ์ผลอย่างแท้จริง (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. 2563)

ในปี 2542 กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอมาตรการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการต่อคณะรัฐมนตรี (หนังสือ กระทรวงศึกษาที่ ศธ 0205/4993 ลงวันที่ 12 พฤษภาคม 2542) และคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2542 และได้ลงมติเห็นชอบในหลักการ มาตรการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ และให้ดำเนินการ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้อนุมัติให้กรมสามัญศึกษา เตรียมการจัดตั้งศูนย์ การศึกษาเพื่อคนพิการเพิ่มอีก 9 แห่ง โดยเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 เป็นต้นไป ทั้งนี้เพื่อให้มีศูนย์ การศึกษาพิเศษ (เขตการศึกษา) ครบทั้ง 13 แห่งตามแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระยะที่ 9 (พ.ศ.2540 – 2544) ของกระทรวงศึกษาธิการสำหรับการจัดอัตรากำลังเข้าปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด กระทรวงศึกษาธิการจะเกลี้ยอัตรากำลังของกระทรวงศึกษาธิการ โดยไม่ขอตั้งอัตราใหม่ นอกจากนี้ ตามมาตรการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอต่อคณะ รัฐมนตรี โดยมี สารสำคัญประการหนึ่งในโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ คือ ให้มีศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดทำหน้าที่เป็นศูนย์เตรียมการโดยนโยบายนโยบายไปสู่ การปฏิบัติ จัดทำและจัดสรรงบประมาณให้แก่ สถานศึกษาและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ให้บริการศึกษา บำบัด พื้นฟู และดำเนินการ ระบบส่งต่อโรงเรียนและชุมชน โดยมีเงื่อนไขในขั้นนี้คือ ให้โรงเรียนศึกษาพิเศษของกรมสามัญศึกษาใน 35 จังหวัด ทำหน้าที่เป็นศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด และจะเลือกโรงเรียนอื่นที่เหมาะสมเป็นศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดในอีก 40 จังหวัด โดยให้มีหน้าที่จัดการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม และ เตรียมความพร้อมของคนพิการ รวมทั้งสนับสนุนการเรียนการสอน การจัดทำสื่อ จัดสิ่ง อำนวย ความสะดวก การให้บริการและความช่วยเหลือ ที่เกี่ยวข้อง ทำการวิจัยและอบรมบุคลากร รวมถึง การ จัดครูเดินสอนแก่คนพิการและสถานศึกษา โดยได้ให้บริการแก่บุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ทาง

การศึกษา 4 ประเภทตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ้อน ในการจัดบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม โดยใช้แนวทาง การให้บริการช่วยเหลือแรกเริ่มที่จัดทำขึ้น ต่อมาเมื่อมีการปรับปรุงบทบาทหน้าที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ เป็น 8 บทบาท คือ 1) จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) และเตรียมความพร้อมของคณาพิการเพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนเฉพาะ ความพิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น 2) พัฒนา และฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ 3) จัดระบบและส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ 4) จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ (Transitional Services) 5) ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน ด้วยกระบวนการทางการศึกษา 6) เป็นศูนย์ข้อมูล รวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ 3) จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมและประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับ คนพิการในจังหวัด 8) ภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด จึงสนใจพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม โดยมุ่งเน้นพัฒนาสมรรถนะครูบุคลากรและผู้ปกครองซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้มีความสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งจะต้องอาศัยบุคลากรที่มีสมรรถนะสูงที่จะทำงานพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามนโยบายของรัฐได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือเคลื่อนไหว หรือสุขภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษ
2. เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระยะเริ่มแรก สำหรับบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือเคลื่อนไหว หรือสุขภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษ
4. เพื่อประเมินหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือเคลื่อนไหว หรือสุขภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษ

การทบทวนวรรณกรรม

บุคคลที่มีความพิการทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หมายถึง บุคคลที่มีความสามารถในการเคลื่อนย้ายหรือปฏิบัติงานทางกายภาพถูกจำกัดหรือบกพร่องเนื่องจากปัจจัยต่างๆ รวมถึงสภาพแต่กำเนิด การบาดเจ็บหรือสภาวะทางการแพทย์ ความพิการเหล่านี้อาจแตกต่างกันอย่างมากในลักษณะและความรุนแรง บุคคลบางคนอาจใช้อุปกรณ์ช่วยเคลื่อนที่ เช่น รถเข็น อุปกรณ์ช่วยเดิน หรือไม้ค้ำยัน ในขณะที่คนอื่นๆ อาจต้องการความช่วยเหลือในกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน โดยไม่คำนึงถึงความพิการที่เฉพาะเจาะจง สิ่งสำคัญคือต้องตระหนักว่าความต้องการและความสามารถของแต่ละคนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

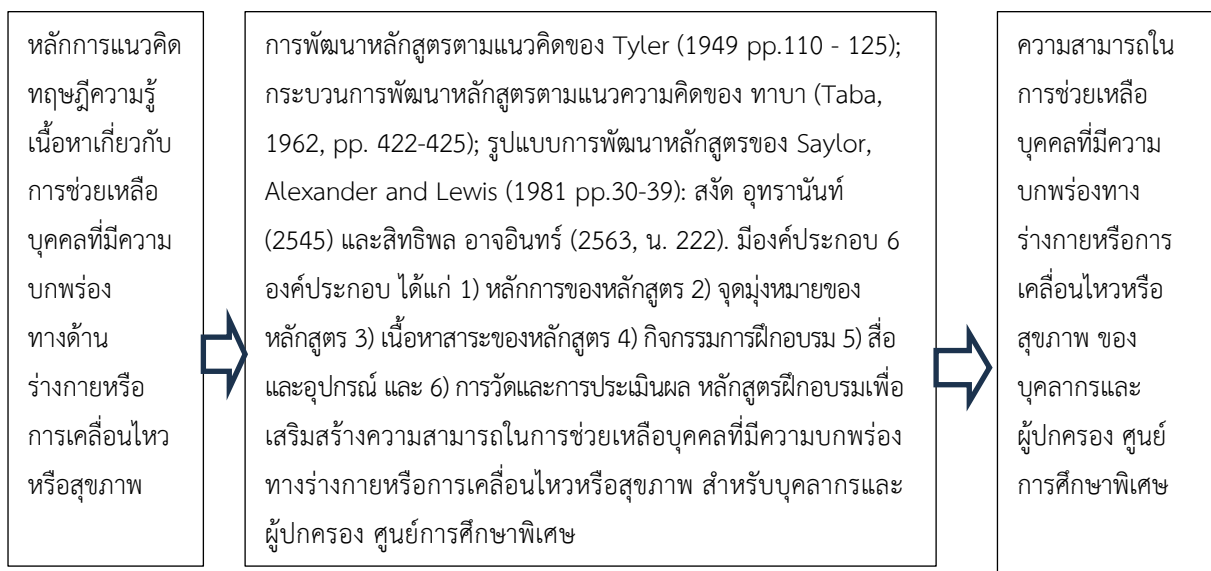
การสร้างสภาพแวดล้อมที่ครอบคลุมและเข้าถึงได้เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการสนับสนุนบุคคลที่มีความพิการทางร่างกายหรือด้านการเคลื่อนไหว ซึ่งรวมถึงการออกแบบพื้นที่สาธารณะ อาคาร การคมนาคมขนส่ง และแพลตฟอร์มดิจิทัลที่รองรับผู้ใช้รถเข็น จัดให้มีทางเข้าที่สามารถเข้าถึงได้ และนำเสนอคุณลักษณะต่างๆ เช่น ทางลาด ลิฟต์ และระบบนำทางแบบสัมผัส นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการใช้นโยบายและแนวปฏิบัติที่ให้โอกาสที่เท่าเทียมกันในด้านการศึกษา การจ้างงาน และการมีส่วนร่วมทางสังคม นอกจากนี้ การจัดหาอุปกรณ์และเทคโนโลยีช่วยเหลือ เช่น เครื่องอ่านหน้าจอสำหรับผู้พิการทางการมองเห็นหรืออุปกรณ์ที่ปรับเปลี่ยนได้สำหรับผู้ที่มีความยากลำบากด้านการเคลื่อนไหว สามารถเพิ่มความเป็นอิสระและคุณภาพชีวิตของบุคคลทุกประเภทได้อย่างมาก

ในหลายประเทศ กรอบการทำงานทางกฎหมาย เช่น Americans with Disabilities Act (ADA) ในสหรัฐอเมริกา มีไว้เพื่อปกป้องสิทธิของบุคคลที่มีความพิการและมาตรฐานการควบคุมการเข้าถึง กฎหมายเหล่านี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติและรับรองว่าผู้ที่มีความพิการทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวสามารถมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในทุกด้านของสังคม แม้จะมีความก้าวหน้าเหล่านี้ แต่ก็ยังจำเป็นต้องมีความพยายามอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความตระหนักรู้ ปรับปรุงการเข้าถึง และส่งเสริมการไม่แบ่งแยก ส่งเสริมสังคมที่เท่าเทียมและเท่าเทียมกันมากขึ้นสำหรับทุกคน โดยไม่คำนึงถึงความท้าทายทางกายภาพหรือการเคลื่อนไหว

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ดังนี้

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
หรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนและแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและและความต้องการในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือเคลื่อนไหว หรือสุขภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษ

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย

ประชากร คือ บุคลากร และผู้ปกครองนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร จำนวน 455 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากร และผู้ปกครองนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสกลนคร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 222 คน สุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย ใช้สำหรับตอบแบบสำรวจในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 15 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์ รองฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหน่วยบริการประจำอำเภอ

ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร เนื้อหา และวัดผลประเมินผล ผู้ทรงคุณวุฒิสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และครูศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อเสนอแนะแนวคิดในการฝึกอบรม เนื้อหาและแนวทางการวัดและการประเมินผล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามสภาพความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถามสภาพความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด เกี่ยวกับเทคนิควิธีสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

3.1.2 กำหนดขอบข่ายประเด็นที่ต้องการสอบถามในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ

3.1.3 สร้างแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ ตามขอบข่ายประเด็นที่กำหนดไว้

3.1.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทหลัก เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแบบประเมิน ตลอดจนทั้งข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ

3.1.5 นำแบบสอบถาม ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามและภาษาที่ใช้ คัดเลือกคำถาม ข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อมีค่าตั้งแต่ .80 – 1.00

3.1.6 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มบุคลากรและผู้ปกครองนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสกลนคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98

3.1.7 ปรับปรุงแก้ไข ฉบับสมบูรณ์ จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริง ก่อนนำไปจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.2 การสร้างและหาคุณภาพแบบสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสารและวิธีการเกี่ยวข้อง

3.2.2 กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้ และความต้องการในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ

3.2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนด ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ส่วนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้ และความต้องการในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ

3.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้เป็นประเด็นการสัมภาษณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ จังหวัดสกลนคร แล้วนำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อม กับสอบถามส่งให้กลุ่มตัวอย่าง และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 นำข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปใจความสำคัญและหลอมรวมประเด็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามประเด็นของการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ และความต้องการในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ

5.2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง นำไปตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

5.2 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งภาพรวม รายด้านและรายข้อไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2553)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 7 คน ประกอบไปด้วย ศึกษานิเทศก์ 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ผู้อำนวยการสถานศึกษา และบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ประเด็นการสัมมนาอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับร่างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการให้ความช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ

2.2 แบบสอบถามเพื่อประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท

3. การสร้างเครื่องมือ

3.1 กำหนดประเด็นการสัมมนาอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการตรวจสอบร่างหลักสูตรฯ และเอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ

3.2 สร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ

3.3 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไข

3.4 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยในระยะที่ 2

3.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

3.6 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหาร และบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ จังหวัดสกลนคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.92

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยติดต่อโดยตรงอย่างไม่เป็นทางการไปยังผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อชี้แจงเบื้องต้นก่อนจะมีหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเข้าร่วมการสัมมนาอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญ

4.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ดำเนินการสัมมนาอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญ ในวันที่ 30 มีนาคม 2566 เวลา 11.00-12.00 น. ณ หอประชุม 508 ชั้น 5 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 นำข้อมูลจากแบบสอบถามจากกลุ่มเป้าหมาย นำไปตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

5.2 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งภาพรวม รายด้านและรายข้อไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยของ บุญชม ศรีสะอาด (2553)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบุคลากรและผู้ปกครองนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ จังหวัดสกลนคร จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ

2.2 แบบทดสอบวัดความรู้ ความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดำเนินการดังนี้

3.1 แบบทดสอบวัดความรู้ ความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก โดยตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบเลยให้ 0 คะแนน จำนวน 20 ข้อ มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบ

3.1.2 ศึกษา วิเคราะห์ข้อบ่งชี้เนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ จากองค์ประกอบของร่างหลักสูตรฝึกอบรมฯ

3.1.3 สร้างข้อสอบให้มีข้อความถาม ให้ครอบคลุมพฤติกรรม เนื้อหา จำนวน 20 ข้อ จัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบ

3.1.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก เพื่อตรวจพิจารณาความตรงและความถูกต้องด้านจุดประสงค์ เนื้อหา ภาษาที่ใช้ และความเหมาะสมของข้อความหลังจากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.1.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) คัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป จำนวน 20 ข้อ

3.1.6 นำแบบทดสอบที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (Try - Out) กับบุคลากรและผู้ปกครองนักเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (B) คัดเลือกข้อสอบที่เข้าเกณฑ์ คือ มีค่าความยาก ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.20 ถึง 1.00 ผลปรากฏว่าแบบทดสอบมีค่าความยาก ตั้งแต่ 0.29 ถึง 0.74 และค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 -0.78

3.1.7 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้ สูตร Kuder-Richardson (KR20) (สมนึก ภัททิยธนี. 2546: 223) ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.83

3.1.8 นำแบบทดสอบ ไปจัดพิมพ์เพื่อใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลต่อไป

3.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมฯ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ

3.2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 กำหนดข้อบ่งชี้ประเด็นที่ต้องการสอบถาม และร่างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

3.2.4 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ

3.2.5 นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการสอบถาม ได้ค่า IOC ตั้งแต่ .60 – 1.00

3.2.6 ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มบุคลากร และผู้ปกครองนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสกลนคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.91

3.2.7 จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานกับครูประจำศูนย์และผู้ปกครองนักเรียน ในศูนย์การศึกษาพิเศษ จังหวัดสกลนคร ดำเนินการส่งแบบสอบถาม และรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการใช้หลักสูตรมาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้หลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯ กับเกณฑ์ร้อยละ 80
2. วิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมฯ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 4 ประเมินหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ

1. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ บุคลากรและผู้ปกครองนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ จังหวัดสกลนคร ที่ผ่านการฝึกอบรม จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 2.1 แบบสอบถามความพึงพอใจ
- 2.2 แบบประเมินหลักสูตร
3. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.2 กำหนดขอบเขตของตัวแปรและนิยามศัพท์เฉพาะและร่างข้อคำถามแบบสอบถามและแบบประเมินหลักสูตร ตามขอบเขตของนิยามศัพท์
 - 3.3 นำร่างแบบสอบถามและแบบประเมินหลักสูตรที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำมาแก้ไขปรับปรุงเนื้อหา การใช้ภาษาให้ถูกต้องสมบูรณ์
 - 3.4 นำแบบสอบถามและแบบประเมินที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเสนอแนะ ผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยประเมินความสอดคล้องและนำผลการประเมินคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67–1.00
 - 3.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากร และผู้ปกครองนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสกลนคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.87

3.6 ปรับปรุงแก้ไข ฉบับสมบูรณ์ จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริง ก่อนนำไปจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การประเมินความเห็นของผู้ใช้หลักสูตร

4.1.1 การประเมินความพึงพอใจของบุคลากรผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมฯ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.1.2 การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมฯ โดยนำคะแนนที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามมาแปลความหมาย ตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัจจุบันและความต้องการในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ผลการศึกษา พบว่า

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน และความต้องการฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีเจตคติที่ดีต่อผู้พิการ	3.35	0.79	ปานกลาง	3.95	0.82	มาก
2. มีความรู้ความเข้าใจในการดูแลพัฒนาการช่วยเหลือเด็กพิการให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ	3.23	0.76	ปานกลาง	4.57	0.50	มากที่สุด
3. มีความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย	3.24	0.76	ปานกลาง	3.92	0.88	มาก
4. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ	3.38	0.79	ปานกลาง	4.54	0.52	มากที่สุด
5. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการและเทคนิคการรักษาทางกายภาพเบื้องต้น	3.35	0.78	ปานกลาง	4.60	0.51	มากที่สุด
6. แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการกระตุ้นพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว	3.19	0.79	ปานกลาง	4.61	0.49	มากที่สุด
7. การยกและการเคลื่อนย้าย	3.31	0.83	ปานกลาง	4.56	0.50	มากที่สุด
8. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพที่ท่านดูแลได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ	3.20	0.77	ปานกลาง	3.75	0.82	มาก

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
9. บุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือ สุขภาพที่ท่านดูแลช่วยเหลือตนเองได้	3.26	0.78	ปานกลาง	4.16	0.78	มาก
10. บุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือ สุขภาพที่ท่านดูแลได้รับสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกและกายอุปกรณ์ที่ เหมาะสม	3.46	0.79	ปานกลาง	3.95	0.82	มาก
11. การนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลดำเนินการและร่วมพัฒนาให้ ความช่วยเหลือ	3.23	0.76	ปานกลาง	4.57	0.50	มากที่สุด
12. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ กับ ผู้ปกครองที่ดูแลคนพิการ	3.24	0.76	ปานกลาง	3.92	0.88	มาก
รวม	3.38	0.79	ปานกลาง	4.54	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$; S.D.= 0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และระดับความต้องการฝึกอบรมฯ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$; S.D.= 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ และมากที่สุด 6 ข้อ

ระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฯ ดังนี้

1.1 หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) เนื้อหาสาระของหลักสูตร 4) กิจกรรมการฝึกอบรม 5) สื่อและอุปกรณ์ และ 6) การวัดและการประเมินผล

1.2 การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม (ฉบับร่าง) ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรมฯ

รายการประเมิน	ระดับความสอดคล้อง		
	\bar{X} .	S.D.	แปลความหมาย
โครงสร้างหลักสูตรกับหลักการ จุดประสงค์			
1. แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรกับหลักการของหลักสูตร	4.86	0.38	มากที่สุด
2. แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.86	0.38	มากที่สุด
3. แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรกับโครงสร้างของหลักสูตร	4.71	0.49	มากที่สุด
4. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับโครงสร้างของหลักสูตร	4.86	0.38	มากที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความสอดคล้อง		
	\bar{X} .	S.D.	แปลความหมาย
5. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับกิจกรรมฝึกอบรม	4.71	0.49	มากที่สุด
6. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับการวัดและประเมินผล	4.71	0.49	มากที่สุด
7. โครงสร้างเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมฝึกอบรม	4.76	0.45	มากที่สุด
8. โครงสร้างเนื้อหาเกี่ยวกับเวลาที่ใช้ในกิจกรรมฝึกอบรม	4.57	0.79	มากที่สุด
9. โครงสร้างกิจกรรมกับสื่อ/ แหล่งเรียนรู้	4.86	0.38	มากที่สุด
10. โครงสร้างกิจกรรมกับการวัดและประเมินผล	4.71	0.49	มากที่สุด
รวม	4.76	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมฯ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.70; S.D.=0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านหลักการของหลักสูตร	4.81	0.41	มากที่สุด
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.76	0.45	มากที่สุด
3. โครงสร้าง/ เนื้อหาสาระของหลักสูตร	4.74	0.49	มากที่สุด
4. กิจกรรมการฝึกอบรม	4.86	0.38	มากที่สุด
5. สื่อประกอบการอบรม	4.71	0.55	มากที่สุด
6. ด้านการวัดและประเมินผล	4.67	0.50	มากที่สุด
โดยรวมทุกด้าน	4.76	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.76; S.D.=0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านกิจกรรมการฝึกอบรม (\bar{X} = 4.86; S.D.= 0.38) รวมด้านหลักการของหลักสูตร (\bar{X} = 4.81; S.D.= 0.41) ด้านจุดประสงค์ของหลักสูตร (\bar{X} = 4.76; S.D.= 0.45) ด้านโครงสร้าง/เนื้อหาสาระของหลักสูตร (\bar{X} = 4.74; S.D.= 0.49) ด้านสื่อและอุปกรณ์ (\bar{X} = 4.71; S.D.= 0.55) และด้านการวัดและประเมินผล (\bar{X} = 4.67 ; S.D.= 0.50)

ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯ

การนำหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยการอบรม ระหว่างเดือน พฤษภาคม 2566 เวลาในการฝึกอบรม 4 ครั้ง รวม 26 ชั่วโมง ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ จังหวัดสกลนคร โดยทำการฝึกอบรมวันเสาร์-อาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 09.00-16.00 ผลการนำหลักสูตรไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายเป็นดังนี้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละของคะแนนความสามารถของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ฯ

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	รวม	เฉลี่ย	S.D.	ร้อยละ
บทที่ 3	10	280	9.33	0.48	93.33
บทที่ 4	10	265	8.83	0.7	88.33
บทที่ 5	10	280	9.33	0.48	93.33
บทที่ 6	10	290	9.67	0.48	96.67
รวม	40	1653	55.10	1.94	91.83

จากตารางที่ 4 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ หลังการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ย 55.10 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 91.83

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมกับเกณฑ์ร้อยละ 80

ระยะการทดสอบ	คะแนน	\bar{X}	S.D.	เกณฑ์ร้อยละ 80	t	Sig.
หลังการอบรม	20	17.93	1.28	16	8.24**	.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนทดสอบหลังการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ระยะที่ 4 การประเมินหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมฯ

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X} .	S.D.	แปลผล
1. ด้านเนื้อหา	4.76	0.41	มากที่สุด
2. ด้านวิทยากร	4.67	0.51	มากที่สุด
3. ด้านสื่อและสถานที่ในการอบรม	4.71	0.00	มากที่สุด
4. ด้านการวัดและประเมินผล	4.72	0.44	มากที่สุด
รวมทุกด้าน	4.71	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมฯ โดยรวมทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$; S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบประเมินหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น

รายการประเมิน	ระดับความความคิดเห็น		
	\bar{X} .	S.D.	แปลผล
ด้านบริบท	4.35	0.52	มาก
ด้านปัจจัยเบื้องต้น	4.38	0.57	มาก
ด้านกระบวนการ	4.45	0.58	มาก
ด้านผลผลิต	4.40	0.51	มาก
โดยรวมทุกด้าน	4.36	0.52	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ผลการประเมินผลของหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$; S.D.= 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบริบท ($\bar{X} = 4.35$; S.D.=0.52) ด้านปัจจัยเบื้องต้น ($\bar{X} = 4.30$; S.D.=0.51) ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.45$; S.D.=0.58) ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.40$; S.D.=0.51) โดยรวมทุกด้าน ($\bar{X} = 4.36$; S.D.= 0.52)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยนำเสนอเป็นระยะตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ และระดับความต้องการการเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีองค์ประกอบทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของหลักสูตร 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3) เนื้อหาสาระ 4) กิจกรรมการฝึกอบรม 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล และการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน พบว่า

2.1 ระดับความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

2.2 ความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ หลังการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ย 55.10 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 91.83 และเมื่อเปรียบเทียบมีคะแนนทดสอบหลังการฝึกอบรมกับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการประเมินหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ พบว่า ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสภาพปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ พบว่าสภาพปัจจุบันปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ครูและผู้ปกครองมีความต้องการในการอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด และจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครูประจำศูนย์การศึกษาพิเศษ และผู้ปกครอง พบว่า มีความเห็นสอดคล้องกัน คือ ต้องการพัฒนาตนเองเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ เพื่อครูประจำศูนย์และผู้ปกครอง จะได้ร่วมกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ซึ่งมีองค์ประกอบของหลักสูตร 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) เนื้อหาสาระของหลักสูตรฝึกอบรม 4) กิจกรรมการฝึกอบรม 5) สื่อและอุปกรณ์ และ 6) การวัดและประเมินผล โดยมีผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญว่ามีประสิทธิภาพ คือ ทุกองค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินที่ได้รับการประเมินผ่านเกณฑ์ อาจเนื่องมาจากการพัฒนาหลักสูตรที่ได้ดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีหลักการและศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากนักการศึกษาหลายท่าน เช่น โอлива (Oliva, 1992; Tyler, 1949; Saylor and Alexander, 1974) นอกจากนั้นยังมีนักการศึกษาในประเทศไทย อาทิเช่น สัจด์ อุทรานันท์, 2532; อารัง บัวศรี (2552) สุมิตร คุณากร, (2550) จึงทำให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดกรอบแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม โดยมีขั้นตอนของการพัฒนา 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยศึกษาจากเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการจัดการศึกษา การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการฝึกอบรม ซึ่งข้อมูลดังกล่าวข้างต้นมีความจำเป็นและสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาความต้องการจำเป็น คือ ข้อมูลที่สะท้อนสภาพบริบทที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่หน่วยงานและเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญที่จะนำไปสู่การวางแผนการกำหนดแนวทางในการพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้นและสนองความต้องการขององค์กร (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้นำข้อมูลพื้นฐานมาวางแผนการจัดทำเอกสารประกอบการฝึกอบรมตลอดจนการวัดและการประเมินผล โดยกำหนดเนื้อหาเป็น 6 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ หน่วยที่ 2 การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มี

ความบกพร่องทางร่างกายหรือ การเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ หน่วยที่ 3 กระบวนการและเทคนิคการรักษาทางกายภาพบำบัดเบื้องต้น หน่วยที่ 4 การกระตุ้นพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว หน่วยที่ 5 การยกและการเคลื่อนย้าย หน่วยที่ 6 สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก กายอุปกรณ์ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ โดยฝึกอบรม 4 วัน วันละ 6 ชั่วโมง รวม 24 ชั่วโมง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนิรมล ศตวุฒิ (2543) ที่กล่าวว่า การจัดเนื้อหาหลักสูตรที่ดีไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาประเภทใดจะต้องคำนึงถึงขอบเขตความต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนและการบูรณาการความต่อเนื่องคือการลำดับเนื้อหา จากเนื้อหาหนึ่งไปยังอีกเนื้อหาหนึ่ง โดยไม่ขาดตอน ทำให้ผู้เรียนได้มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ไปเรื่อย ๆ เนื้อหาความคิดเป็นประเด็นสำคัญและทักษะปฏิบัติที่กระทำขึ้นในหลักสูตรเพื่อมั่นใจว่าผู้เรียนมีประสบการณ์ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมคือ ต้องเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์จากการฝึกอบรมเพื่อนำไปปฏิบัติในหน้าที่ของตนเองให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งเดวิด (David) กล่าวว่า ศักยภาพหรือบุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ในปัจเจกบุคคลเป็นสิ่งที่สามารถและพัฒนาได้

3. การทดลองใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ หลังการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ย 55.10 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 91.83 และเมื่อเปรียบเทียบมีคะแนนทดสอบหลังการฝึกอบรมกับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า หลักสูตรฝึกอบรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ทำให้ผู้เข้ารับการอบรม มีความรู้ความเข้าใจและทักษะปฏิบัติ ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น ได้ผ่านการพัฒนาอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอน องค์ประกอบของหลักสูตรสอดคล้องและสนองต่อความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และหลักสูตรได้ผ่านการประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน การประเมินและด้านการศึกษาพิเศษ การอบรมได้ยึดหลักการฝึกอบรมโดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อที่จะได้นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ จึงทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกระตือรือร้นในการให้ความร่วมมือและสนใจในกิจกรรมดังที่ศึกษา แคมมณี (2545) กล่าวว่า การฝึกอบรมมักจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ทันที และมุ่งให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและการดำรงชีพและการที่ยึดผู้เข้าอบรมเป็นศูนย์กลางนั้นจะทำให้ผู้เข้ารับการอบรม เกิดการตื่นตัวและกระฉับกระเฉงอันจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีตามมา

ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่า ทั้งบุคลากรประจำศูนย์การศึกษาพิเศษและผู้ปกครอง มีความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้ทำหลักสูตรฝึกอบรมที่ตรงกับความต้องการจำเป็นของบุคลากรประจำศูนย์การศึกษาพิเศษและผู้ปกครองในการช่วยเหลือเบื้องต้นสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพโดยได้ทำ

การสำรวจความต้องการก่อนและจึงนำมาพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับคำกล่าวของพัฒนา สุขประเสริฐ (2543) ที่ว่าหลักสูตรฝึกอบรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการจัดการฝึกอบรม เพราะเป็นการประมวลกิจกรรมและประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจึงมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลจากการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การนำหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สำหรับบุคลากรและผู้ปกครอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ไปใช้ควรศึกษาและทำความเข้าใจก่อนนำหลักสูตรไปใช้และปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทํารววจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับครูประจำศูนย์การศึกษาพิเศษ และผู้ปกครองด้านอื่น ๆ เช่น การช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระยะแรกเริ่ม สำหรับบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ

2. ควรมีการทำงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เพื่อการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในการช่วยเหลือผู้มีความบกพร่องด้านร่างกาย และก่อให้เกิดการช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

ทิตนา แหมมณี, (2545). รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อํารง บัวศรี. (2552). ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบหลักสูตรและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ธนรัช.

นิรมล ศตวุฒิ. (2543). การพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พัฒนา สุขประเสริฐ. (2543). กลยุทธ์ในการฝึกอบรม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สังัด อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนหลักสูตร. กรุงเทพฯ: วงเดือนการพิมพ์.

สังัด อุทรานันท์. (2545). การนิเทศการสอน : หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.

- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2553). *สารสนเทศสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ*. Retrieved on November 15, 2022, from: <http://special.obec.go.th>
- สิทธิพล อาจอินทร์. (2563). *การพัฒนาหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 5. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุมิตร คุณากร, (2550). *หลักสูตรและการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สุวิมล ว่องวานิช, (2548). *กลยุทธ์ทางเลือกเพื่อพัฒนาวัฒนธรรมและสมรรถภาพการวิจัย และประเมินของครูมืออาชีพในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในการขับเคลื่อนสู่โรงเรียนฐานความรู้ : การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Oliva, P.F. (1992). *Developing the Curriculum*. 3rd edition. New York: Harper Collins.
- Saylor, J.G., & Alexander, W.M. (1974). *Planning Curriculum for School*. New York: Holt, Rinehart, and Winston.
- Saylor, J.G., Alexander, W.M., & Lewis, A.J. (1981). *Curriculum planning for better teaching and learning*. New York: Holt, Rinehart and Winston
- Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. New York: Harcourt, Brace & World.
- Tyler, R. W. (1949). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago: University of Chicago Press.

